

Regenboog

bron

Regenboog. Herm. van Overbeke, Gent 1918

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/_reg008rege01_01/colofon.php

Let op: werken die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn.

Binnen-leiding

[Pan]

PAN
VAN JOZEF CANTRÉ

Daneelken en de paus.

DANEELKEN

Hoort gij mij niet? Het bloed druipt van mijn dorre handen.
 Ziet gij mij niet? Hoe de angsten in mijn oogen branden?
 Zeg, weet gij niet, dat wie aan uwe deure staat
 zijn bloedend hart voelt wringe' onder zijn strak gewaad,
 dat hij de pijn als zeis voelt snijden door zijn borst
 en al fonteinen uitgedroogd zijn voor zijn dorst?
 Zoo sta ik thans vóór u, mijn Heer, en gij zult hooren
 van al de bloemen, die 'k in 't leven heb verloren,
 van al de dageraden, die ik heb verspeeld
 en al de wonden, die er niemand heeft geheeld.
 Hoort gij mij nú? en zult gij mij genadig zijn
 om de opniéuw doorproefde pijn?

Maar neen! houd uw genâ voor u! ik wil ze niet;
 ik wil alléén en gánsch de wrange pijnen lijden
 en waar mijn handen, moe, het doodenbed bereiden,
 wil ik: dat niemand 't breken van mijn oogen ziet.
 En dan, waarom uw zegen op mijn heete tranen;
 heb ik ze niet gestort gelijk een schuchter kind?
 waarom uw zegening op mijn begerend wanen;
 was het dan slécht dat ik de vrouwen heb bemind?

Neen, Heer, niet als een zondaar wil ik staan vóór u; weet:
dat ik zelf het ijzer van mijn dagen heb gesmeed
en niet wil buigen voor uw ongeschonden kleed.

Frons niet uw hoofd, want zie; ik kán u niet beminnen,
u, wien de smart nog nooit heeft in het hart gewreten.
Gij, die het vuur niet voelt in op-gehitte zinnen,
hebt gij uw eigen heil aan stukken al gereten,
uw jonge vreugd-muziek in grammen toorn gesmoord
en, in het liefde-bed, uw eigen kind vermoord?

Gij zijt wel arm, die niet de min hebt doorgemaakt;
in vreugde en smarte saâm, haar zure vrucht gesmaakt.
Daarom, ik die de dage' in liefden heb gedragen
en moé was, maar toch zong waar vele dooden lagen:
ik zal u zeggen, wat in ieders harte brandt
en welke lijn er loopt door alle menschenhand.

In mijne jeugd reeds, Heer, - nu ben ik al zeer oud -
heb ik de vlam gevoeld van vele kleine wonden,
de spijzen liefgehad, bereid met bijtend zout,
en dikwijls heeft mijn moeder, weénend, mij gevonden
ten droeven dageraad, in 't rustelooze bed.

Want toen reeds grijsde in mij de starre onzekerheid,
want toen reeds stond voor mij het mes van haat gewet,
waarmee ik iedre vreugd tot bloedens openrijt.
Mijn vader en mijn moeder hebben mij liefgehad,
ik heb de zonsopgangen van hun troost gezien;
maar wat ik ook mijn God om dankbaarheden bad,
ik heb hen nooit gekust, - hen nooit bemind, misschien.
Zeg, Heer, is dát niet goed? Maar was het mijne schuld,
dat ik een béetre liefde dan de hunne vroeg,
van gulzig geeren naar een nieuwe zon vervuld,
niet rusten kón, maar al mijn heete hopen droeg
naar ándre einders?

Zoo, op een morgen dan, ben 'k weenend heengegaan
van wie mijn moeder was, en 'k niet beminnen mócht
en, met een brekend hart, als van wie sterven gaat,
heb ik een nieuwe sponde voor mijn leed gezocht.

Hoe zal ik u vertellen, wat ik heb doorstreden?

- Welaan: door zwoel-gebroeiden zomernacht getreden
heb ik aan ieder huis, dat in den donker blonk,
geklopt, en, óp van verlangen, den rooden wijn ik dronk

als vuur in mijnen mond, totdat ik, gek en blind,
aan alle vrouwen - en ik heb er veel bemind -
de schoonheid van hun leden als een bronstig paard
in wanhoop heb betast en nieuwen angst gezopen
met kussen uit hun mond. O! als de morgen ópen
brak en vond mij uit dien valschen liefdenacht
ontwaakt, ben ik gevlucht met nijpend-zware vracht
weg, wég van dat geile kanailje... Waar naartoe?
Want alle huizen waren voor den zondaar toe.
En zelf was ik te trotsch dan dat ik smeeken wilde
om een schaemle bete broods, die mijn honger toch niet stilde.
Zoo ben ik moe gegaan, langs triestig-platte wegen,
en als de joedel-temptaties uit de struiken stegen,
dan, met den kramp in 't hart, herleefde en lachte ik luid
en sprong, gelijk een hinnikende hengst, vooruit
op de prooi van mijn stampende drift. Vuur, vuur
gloeide er in mij en iedre dag, iedre nacht, ieder uur
was een vuur, een vúur van verlangen.

Zóó, met in mij het zelfbewustzijn dat ik zónk,
woelde ik het drab al diep en dieper om en dronk
uw koele water, o mijn Leie, uit der hand; -
maar wié kan spuiten vinden voor zóo'n laaien brand?

Zóó, met het grijns-gelaat van mijnen drift vóór oog,
ben 'k dikwijls weergekeerd naar die taveerne, en spóog
op mijn eigen leven.

Hebt gij mij nooit gehoord? Ik heb u luid geroepen;
aan allen, die des avonds zitten op hun stoepen,
gevraagd of zij den weg niet wisten naar uw deur.
Toen lachten zij mij uit. - Stelt gij soms ook te leur
alwie, het hart gebroken, om uw zegen treedt?
Ik vraag u: wáar is god? Ik heb hem niet gevonden,
hem, die veel zieken naar zijn troosten smachten deed
en die een balsem weet voor alle torve zonden.
Bestáat er dan geen god, dat wij steeds weenen moeten
en niemand zich ontfermt ter diepe treurenis,
zoodat wij iedre vreugd in pijnen moeten boeten
en er geen enkle zalve voor ons wonden is?
Ik vraag u: is het goed, dat wij hem zoo beminnen
en hij niet zijnen vrede om ons gelaten breidt
en dat wij steeds opnieuw de liefde herbeginnen
en hij niet, dankend, zijne kinderen verbeidt?
Neen, Heer, als dát de liefde van een gód moet heeten,
dan heb ik schooner brooden dan zijn vleesch gegeten.

Toen, op een nacht, heb ik twee bedelaars ontmoet:
 genooten in het lijden, dánkend-blij gegroet,
 Zij waren stille broeders, gansch in 't zwart gekleed.
 En wijl er een het brood met moeë handen sneed,
 heb ik hun al de woorden van mijn mond gezeid.
 En zij, zij hebben geláchen om mijn laai verlangen.
 En ik dan - want mijn smart rees in mij op -: 'Wie zijt,
 wie zijt gij dan, die mijn leed in lachen ontvangen?'
 En één: 'Ik ben de Vertwijfeling; en hij: de Onzekerheid'.
 Wij zijn heel lang bijeen geweest; het was de tijd
 dat al begeeren bleek en ik, ten dood gelaten,
 op 't lage water dreef, al zeilen neergelaten;
 het was de tijd dat ik, té moe om iéts te dragen,
 het kloppen van mijn bloed ter borste liet vertragen;
 dat ik, te lusteloos mijn oogen nog te ontsluiten,
 den Dood heb voelen gaan voorbij de blinde ruiten.

Een nacht ben 'k stil gelijk een moordnaar opgestaan
 en naar het diepe bed van hun verdriet gegaan.
 Ik huiverde in mijn kleed en hun gesloten oogen
 ontroerden mij diep. Toen voelde ik hoe mijn armen bogen
 boven hun hoofd en een wreed mes plofte in hun borst.
 Wat, ik die niet eens een mes te wétten dorst,

had ik dat gedaan? Neen, neen, dat is niet waar;
al draag ik nijdgen wrok, al ben ik zonden-zwaar,
ik ben zoo schuchter bang, gelijk een bevend kind,
ik, die hen als mijn eigen broeders had bemind.

Van toen af heeft de Dood mij nimmer meer verlaten
en waar ook de arme schapen van mijn kudden blaatten,
steeds hield hij, trouwe herder, over hen de wacht.
En waar soms, in den avond, nog een vrouw mij wacht,
daar staat hij als een zorgend vriend, en glimme-lacht,
misschién, o goeie Dood.

Zoo sta ik thans vóór u, o Heer; gij hebt gehoord
van al de beursche hopen, die ik heb doorboord,
van al de dageraden, die ik heb verspeeld,
en al de wonden, die er niemand heeft geheeld.
Is het genoeg; of niet? Wilt gij misschien mijn oogen?
zij hebben 't licht der zon tot blindens toe gezogen.
Wilt gij misschien mijn hand? zij heeft het snijdend zwaard
gewrongen dóór mijn leve' en de pijn alleen bewaard.
Wilt gij misschien mijn hart? Wat kan mijn hart mij schelen!
Er slaapt geen enkel kind, dat mij verblijd wil streelen.
Zeg, Heer, gij hoort mij toch?
Wilt gij mijn hart dan niet?

DE PAUS

Daneel, dat is de moeite niet.
Of zijt gij misschien: het kwáad?

A.J. MUSSCHE.

Het gestoorde feest

OP HET BAL TABARIN WAAR MEN zich schier voltallig terugvond: journalisten, officieren, book-makers, aristokraten als daar waren, had hij haar leeren kennen, waar ze, onverschillig en koud, uit de om-arming van een ingeslapen, grijzend heerken gleed.

De nacht dôór was het als de volte geweest van een razenden mallemolen, waaruit zatte handen kusjes wierpen en serpentins, tot hij haar oogen had ontwaard, gelijk twee vastgenagelde punten van zekerheid, hoewel ze schijnbaar buiten de dingen óm keken, als van eenieder die vele waterkens heeft doorzwommen.

De minste moeite, (waartoe hij zich overigens geen kans hadde gezien), kostte het hem dan ook niet, het magere vrouwtje te begeleiden, na zich samen nog eens te hebben laten rond-dansen in de broeiïge zaal, en ettelijke cigarettten te hebben gerookt in de pijnlijk-rood gestoffeerde tabagie.

In het hotsende coupé, door brutale raampjes de plotse verschrikkingen biedend van knetterende lichten en òpschreeuwende refrains, had hij haar masker losgewriemeld, te kijken in haar zeker ietwat onaangenaam gelaat, waarin ge onwillekeurig elken rimpel om den mondhoek krullend getrouw gingt volgen.

Waar ze volkomen in de kamer-klaarte stond, lette hij eerst op den nuchteren mond en de stompe tanden, tanden die zeer veel tè-kort hadden afgebeten, en op de bloedlooze oortjes als van porselein, die de vreemdste theorieën hadden gehoord. Ook het haar was hem wel

aangenaam, dat zich gedurig los-vocht uit den genegligeerden vlecht, en zooals het bekte van de vele vingers die er naar hartelust hadden in om-gewoeld.

- Avond aan avond zal ze vertellen, dacht hij.

Maar zingen vooral was het wat ze deed. Zingen gelijk de domme meiskens, zingen gelijk de twintigjarige verlatene moeders, zingen gelijk de matrozen aan wal.

Als ze de stem van diep òp-haalde, (ge weet, dàar waar de romance tragisch wordt en een der verliefden onwederroepelijk moet sterven), staken beide sleutelbeenderen scherp onder het gespannen vel, zóo scherp dat ze 't op elk oogenblik dreigden te schenden en te scheuren, waar het waarachtig nog zoo goed als maagdekens-zuiver en zacht was.

En dat hinderde hem veel, die bij dozijnen de vrouwen had gekend, - zelfs onder deze in tingel-tangels en kabberdoezen waren er -, zich bogende op hun vòlgesneden lichaam, en het deden dansen bij zijn hand.

Uit de donkere, de weeke sofa zou hij zich òp-richten nochtans, met haar te spelen, diletantisch, in het minste niet gehaast. Maar in de donkere, de weeke sofa zag hij zich voornaam van schoone jongens-lengte liggen, en genoot daarvan het vleugje ijdelheid dat dadeloos maakt.

Ook van uit de donkere, de weeke sofa overzag men nog de kamer, zooals hij ze voortaan alle avonden zou overzien, ja tot zelfs middagen toe, dat hij er soezend lag, diep in dien sofa-schoot, en waar het dametje hem den wijn en de verwarring bracht.

De groote jongen weerde 't aanbod maar ten halve, waarop het dametje naar gewoonte om zijn hals ging kringen en hangen, en waarbij telkens kriele adem hem hitte op den kin en langs de kaken weg. Want gelijk de talrijkste vrouwen wist ze naar voorbeeldige berekening, hem af en toe tegenover te treden met een wil en een nukigheid, werkend met haar 'ja' en haar 'nee'

als met twee troefkaarten in een vast gewonnen spel. Zoo was het, onder veel ander, als naakt nubisch danseresje, (het zicht van zwarte vrouwen was hem eene oprechte marteling), dat ze een goeie dag vóór hem op en neer wipte, schooiend den almoes van een konventioneele munt uit zijne eerst afstootende, dan overwonnen hand.

Het kwam nu zelfs allengskens, dat aan de dingen van een wereld die daar buiten verging, hij tamelijk vreemd en onverschillig werd, als wellicht ik en gij, en ons gansche kringetje, aan het bericht van een chileensche minister-crisis of zoo iets. Als hij even in 't voorbijslenteren de gedachte aanraakte er weerom eens middenin te moeten, dan miek hem dit zoo ziek en akelig als het betreden van een ordeloze banketzaal maakt, waar men tot diep in de kleine uurkens tē warme flesschen heeft ontkurkt, goedkoope cigaren gedampt en absolute principes verdedigd.

Hij bespeelde het vrouwken met zijne tien nerveuze vingertoppen, als een deftig en welwillend clavier. En hij kwam op talrijke beelden, te gewaagd om ze hier maar klakkeloos neer te schrijven. Het gebeurde wel dat hij haar een dier vóórstellingen in woorden teekende, maar telkens bijna moest ze er wat om lachen of beangstigd opzien. En 't was doorgaans na dit spelletje, dat een immense moeheid hem onder het voorhoofd kwam zeulen, als een ouden knagenden wind. Dan druppelde zij voor-zichtig den narcotiek in zijn glaasje, en zogen ze langzaam op elk een halve mate.

Eens dat ze de aller-zwaarste dosis beslist overtrad, kostte het hem flinke moeite en moed, tasje, schaalte, lepel en inhoud door het gapende venster in den tuin te gooien, en haar vaderlijk en mans te berispen en te dreigen.

RICHARD MINNE.

Drie liedjes aan den wandelaar

Gelijk hij over bergen weerkomt naar hier
van rijke marode,
naar de meiskens en de kelders vol bier,
als een rhapsode;

Gelijk hij pronkte aan tafels zwaar van fezanten,
lekend van honing,
bedotte en beloog de zilvren gezanten
tot roem van zijn koning;

Gelijk hij schabouwerig voor elk hospes zong
in minore,
om middernacht bij zijn hospita drong
con amore;

Gelijk hij 't kalfsvel sloeg en kruiste 't ijzer
in voortreffelijken stijl,
keert hij nu over bergen weer, wat wijzer,
en armer aan heil.

Zie zooals ik hem eens zag,
(die nog mijn vreugde heb aan oude prenten):
Een kluizenaar die over dag
zoet stemt zijn instrumenten.

Een liedjesman, een vogelaar, een die naar eigen maat
het leven en zijn leute zit te grijpen,
en 's nachts, langs wegelken en straat,
zijn stoorend oordeel loopt te zoeven en te pijpen.

Een barabas, een oproer-vlag,
de zonde in haar gemeenste kleëren,
- zooals ik hem eens hoorde en zag,
en gij, droeve gezelschap, het mocht begeeren.

Wiegend zijn plunje in 't brons en koper van den avond,
sprak, tot een feest-gemeenschap, eens den wandelaar:
'Vertwijfling raad ik, in uw hart haar holen gravend,
gelijk een schamel beest bij 't einden van het jaar.

Zie hoe den lach mij fêl in 't aangezichte staat,
(waar hij ú moe en koud ter lippe ligt gerónnen):
Aan álle tafels proefde ik, stond in élke straat.
En gij? Een boog-scheut vêr liggen uw horizonnen.'

Het was lang stil, omdat niet één die taal verstaat,
en goeië drinke-broers en moeders liever keeren
het klein verlangen en het schemerend gelaat,
naar 't oolijk kermis-spel van worstelaars en beren.

RICHARD MINNE.

De late missie

ZEER LAAT IS EEN VROUW - ZIJ droeg een vlam in een lantaren, - door de gang gekomen, die de muren der hoven van dezen grooten huizen-teerling scheidt. Aan al de ruiten der achter-gevels was reeds het lampelicht gedoofd, maar de nachtelijke purpertinten bleven half doorschijnend, lijk een zomeravond die nauwelijks uitgaat. Zoo stonden in roerlooze schemering en regelmatige rechthoeken de gekalkte koerbeschotten, waartegen hier en daar herkenbaar was de duisternis van een veil, van een touffe jasmijnenloover, van een plank geraniums. Terzijde van mijn venster schenen de zonnebloemen niet meer lijk de koperen rondassen van ten dag. De eenige groote boom, een stompe toren van schaduw tusschen de lage omheiningen der tuinen, zette den avond in een voegenden geur van acacia.

En de vrouw naderde nauwelijks, niet te herkennen, want zij ging in de nauwe steeg van de ongekalkte muren, en daar was de duisternis wel dik. - De stalknecht van mijn buurman komt dikwijls laat langs daar. Hij is zeer kort en zwaar te lijve en zijn kloefen schuren schor langs den aarden weg, zoodat de stilte dan huivert en kabbelend vóór zijn voeten wijkt. - Nu was het langzaam beweeg onhoorbaar, de acaciageur bleef fel doordringend en verwaaide noch door het traag, geruischloos rokgewuif der hooge gestalte, die steeds maar dichterkwam, noch door de gewekte lucht, die deinde.

Het leek een poos alsof de vlam alleen den afstand kortte, maar dan zag ik de knieën rustig en regelmatig verroeren in 't gele schijnsel van den lantaren, dien de vrouw, een beetje Aviegend, vòòr zich uitdroeg.

En zij naderde.

Telkens werden er zijpoortekens klaar in de muren en doofden weer uit. Waar ze met dat simpel tongske vuur den avond geopend had, ging onmiddellijk op haar de duisternis opnieuw toe. Als straks een deur onder haar handduw week, en zij verdween, zou gansch de gang daar liggen als een slapende, luie strook schaduw, waarboven rustig de eindelooze, diep-purperen zomernacht bloeide. Reeds had zij de helft van den weg overschreden. In de witte muren terzijde telde ik aan de zwarte holten de poortjes, die zij er nog voorbijgaan kon, om 't laatste vóór het mijne te bereiken.

Zij naderde meer en meer. Een wiegende cirkel van oranjen schijn schoof vóór en op haar trage voeten mede en 't boordeke gras langs den muur bleek donker-blauw... Aan de laatste deur kwam zij nu. Zij trad voorbij. Daar bleef er geene meer over dan de mijne.

En plotseling verwonderd omdat ik niemand verwachtte, verwachtte ik, waar ik duister was gezeten in 't donkere van mijn kamer, de vrouw die mij verlichten zoude met haar lamp en met haar onbekende missie misschien. Ik schoof een stoel vóór den mijne gereed. Reeds verbeeldde ik mij hoe zij de kleine vlam hief tusschen ons beiden en hoe zoo ons gelaat een groote vlam werd. - Nu stond zij stil in de zwarte gang en belicht-te met gestrekten arm mijn lage tuindeur.

Maar zij wendde zich om, - een mist van poeierige klaarte, zooals een bleek aureool, beefde om haar nu zij tusschen mij en den lantaren ging. Bij mijn buurman zocht haar tastende hand de klink. Het poortje week en sloot weer toe. - Zwart stroomde de nacht door de gang. - Zij leidde nog een geel schijnsel den hofmuur langs, waarop toen plots de duisternisse schoot.

De gereede stoel stond ledig en noodeloos wachtend. Mijn donkere kamer bleef donkerder open op het roerloos purper en de stilte. Buiten geurde het duister fel.

MAURICE ROELANTS.

Sonnetten van den zoekenden zwerver

Ik wachtte op U en heb in U geloofd; -
de lucht week melkig van uw bleeken schijn,
de boomen, die bij dag als toortsen zijn,
stonden nu donker droomend en gedooft.

Mij schoof een stroom van sterren boven 't hoofd
en daalde achter de blauwe kimmens-lijn,
en waar de nacht nog rijpte wies gedein
van wind en geur als openbarstend ooft.

Mij groeide 't hart gelijk een jonge vrucht
die van de mildste sappen zwaarder zwelt:
ik smaakte uw adem als een nieuw genucht
en mat uw goedheid aan mijn plots geweld.

En 'k had U lief, o God, in deze lucht,
in dezen nacht en in de stilte op 't veld!

II

Maar toen Gij zoo mijn liefde puren zoudt,
streek, bij den eersten schemer van het licht,
een witte morgen me over 't aangezicht,
en al uw geurge misten werden goud.

De blonde zon rees boven 't paarsche hout
dat grillig over 't kroos der grachten ligt;
een stad stond aan den einder opgericht,
uit donkre arduin en bogen staal gebouwd.

Ik volgde toen de boomen langs de baan
en vond de menschen tot den dag bereid
en zag, o God, hun ievren schaduw slaan
over Uw wezen en Uw duistere eeuwigheid

Toen koor ik 't leven voor Uw ijlen waan
en liefde 't leed waaraan de wereld lijdt.

III

Dit zijn de wrange vruchten van het leed,
dit is de bitterheid ten mond gegist,
dit is de ontgoocheling van hem die wíst,
en van zijn zoeken de ijdelheden weet!

Dit is van norschen nijd de wilde kreet,
die door mijn toegeklemde tanden sist,
want 'k bleef als deze die uit ijlen mist
de vage beelden van zijn goden kneedt.

Wat wordt het einde van dit zwerverslot,
wanneer het dra ter laatste kimme helt:
daal ik ten stillen Dood, ten vreemden God,
met al mijn jong en twijfel-zwaar geweld?...

O 'k lijd en lach en trots mijn spijt en spot,
voel ik ter borst hoe de eeuwigheid mij kwelt!

M. ROELANTS.

Droompaard

IK BEN SLAPEN GEGAAN, IK LIG in mijn zacht bed, dat bedekt is met lichtbruine sprei. Boven mij hangen de gordijnen in elegante glooiing, voor en achter.-

Ik hoor een staldeur toekappen; ik sta op, kleed me aan en ga.

Buiten héerlijke nacht! De hemelstolp is één sterrengeflonker en de maan, die goede, oude maan, zit me met haar scheef gezicht zoo leuk aan te kijken, zoo leuk...

Ik vind de staldeur wagenwijd open, In den stal is het donker, zwart als zwarte inkt. Ik wrijf een lucifertje aan en zie rond...

- Ho! Ontzettendste der ontzettende ontzettingen! Mijn paard is verdwenen. Het. Is. Verdwenen!

Natuurlijk heb ik een paard, wist ge dat niet? Een mooieforsch-gebouwde rosse knol is 't.

Het. Is. Verdwenen.

Het zweet barst me uit, en ik begin te zuchten. Mijn beenen zwikken door, en ik dreig te vallen, - maar doe het niet.

Een bovenmenselijke poging om weer bij mezelf te komen, lukt, en ik ijl naar de Leie, die achter den stal wegkronkelt.

- 'Zou mijn paard hier soms komen drinken?'

Ik loop zenuwachtig langs den oever, maar een paard is er niet te zien.

De maan lacht; waarlijk ze lách!

- 'Ho! Groote God! Waar is mijn paard?'

Heilige Antonius, leid, bid ik U, leid mijn paard terug; leid het weer naar hier toe.

En Gij, Ho! Eeuwige en Aangeboden Maan, Gij, die zooveel leuks aan deze mijne ramp schijnt te vinden, - licht het voor op den weg naar hier, een voorbeeld van huiselijke welvaart.

Ik ren, rên over mijn erf, doorkruis het in alle, álle richtingen, zoek onder de rhododendrons, achter de fruitboomen; ik zoek overal!...

Ik ruk, rùk het groene hekken open en loop op straat. In de verte flonkert een lichtje, dat spoedig een licht wordt, om eindelijk als phare van een snorrenden auto voorbij te vliegen.

Een zwarte kat loopt voor mijn voeten weg; een zwarte!

Ik keer terug naar den stal; het is er nog tamelijk donker, maar nu heeft de maan er een straaltje licht in neergespierst. Mijn paard is er niet...

En Modest, die niet thuis is!

't Is waar, ge weet nog niet wie Modest is. Modest is mijn paardenknecht en woont in het aanpalende dorp. Hij is vandaag eens naar huis gegaan, want er is kermis op zijn dorp, en hij heeft er een meisje.

En nu is hij niet thuis!

Plots schiet me iets te binnen; als dat waar is!

Ik ruk de deur open, die nevens die van den stal is; ik ga stil de trap op. Ik hoor boven - dat is de plaats, waar de armen van Morpheus mijn knecht - Modest - heen en weer wiegen, als de nacht invalt, - ik hoor boven een snuiven, als van een paard.

Zou mijn paard daar zijn?

Het eerste lucifertje dat ik aansteek, gaat natuurlijk uit; het tweede ook; het derde houdt vuur.

Ik kom hooger en hooger, en eindelijk sta ik voor het bed van mijn knecht.

Aan den muur hangt een bloedroode onderbroek, een oude overjas, die groen geworden is. - Die jas kreeg hij

van mij. - Op een geïmproviseerd tafeltje staat... Mijn lucifertje is opgebrand. Een ander. Het vlamt even op. Tusschen de roode wollen dekens zie ik... - Hein? Wat is dat?

- 'Och God, mijn paard ligt in 't bed van mijn knecht, in 't bed van Modest. Hoe is 't mogelijk; hoe?'

- 'Epaminondàssss!!!!'

Zoo heet mijn paard. - Het hoort me niet.

- 'E-pa-mi-non-dassss!!!!'

Het heft den kop den slimmen kop, even omhoog, en ziet me aan, met oogen, die schijnen te vragen:

- 'Ach waarom stoort ge mijn nachtrust?'

- 'Epaminondas, sta op! Ik, uw Meester beveel het!'

Epaminondas trekt traag zijn pooten tusschen de witte lakens uit en stapt van het bed weg. Dat is ten minste eens een paard,!

- 'Kom mee, Epaminondas!'

Ik ga langs de trap; Epaminondas volgt mij met slaap in de oogen.

Het is toch eigenlijk wel een edel dier; zoo 'n dier! Het verdiende toch wel eens in 't bed van een mensch te mogen overnachten.

Een koninkrijk werd er vroeger aangeboden. Een koninkrijk voor een paard! Mijn Epaminondas zou 't wel waard zijn.

Een paard tot Consul; was 't Caligula niet?

Mijn paard kan 't misschien ook nog worden, want er zijn nog veel Caligula 's.

Ik ben beneden en streef Epaminondas in den nek en voer het in zijn stal.

Ik sluit den stal en ga over mijn erf naar mijn achterdeur toe.

Ik val vermoeid op mijn bed neer...

Ik ontwaak, kijk door 't venster, zie dat mijn stal goed gesloten is.
De eeuwige zonneshijf komt boven den einder aangerold...

APRIL 1917 // HL. C. BAERT

Drieluik:

Zoo menigmaal, in 't wakke gras gezeten,
voelde ik de dag ontwaken op mijn hoofd,
en openberstend werd, als sappig ooft,
uit iedren boom een lied omhoog-gesmeten.

En, rijzend, dronk de zon den klaren dauw,
dien 't gras te bergen zocht voor latere uren,
wen, dol van overmoed, de noensche vuren
zouden verzengen 't laatste hoekje schaauw.

Ik luisterde en ik hoorde 't piepen groeien
ten allen kante, als manend tot een feest;
'k zag bontgekleurd alom de gaarden bloeien
en lachte om 't lente-vieren in mijn leest!

II

Toen kwam de dag, dat ik het leven zoeken
en alle wijsheid in mijn hart vergaren zou:
en 't werd een angstig beedlen aan de boeken,
en 's avonds, wars, het beedlen aan de vrouw.

Zij beide brachten mij hun schralen troost,
om wat ik had verlaten en verloren:
maar elke vreugd in norsche vlijt ontbloosd,
of in de drift der kameren geboren,

stierf als een zuideplantje in noordsche streken,
mij latend, elken dag, mijn jongste liefde ontleerd.

Máár: vóór mijn hart, vér-bloed, zou samenbreken,
ben ik ter zon en velden weergekeerd.

III

Ozoete thuiskomst na 't gejaagd ontberen:
mijn adem zwol gelijk een lentebot,
alsof mijn hart tot ijle vreugd zou keeren
en mijne liefde reiken kon tot God!

En 't werden dagen van een licht betrouwen,
- nadat ik 't leven, om mijn leed, belaagd
en liefde had geloochend, om de vrouwen -
wijn ijdele drift alléén 't geluk beknaagt.

Toen is me 't weten en de rust herschonken,
en met den waan van elken lust verrijkt,
zal 'k, dankend nog, maar zondoordronken
aanvaarden al wat God me reikt.

RAYMOND HERREMAN.

Genezing

En toch, gelijk een troost zijn deze moede dagen....
Mijn trage blikken, langs de wit-bebloemde hagen,
zwerfen, als van een verren schoonen droom bezielde,
en 'k voel hoe er een deemoed in mijn boezem knielt.

O, dit genezen: 't leven wedervinden dat verloren
was in den afgrond van het leed; o, weer te hooren
de vogels.... tot mijn lach - als bij een simpel kind -
't bezande hart bewaait gelijk een speelsche wind.

En aan de vreugde en aan U-zelve weer gelooven....
Zie hoe de jonge zon de boomen, en de hoven,
en mij - ik ben zeer ziek geweest - vol bloesem kust;
en hoe mijn vlinder-hoop ter hage-rozen rust.

RAYMOND HERREMAN

De boomgaarden in de lente

De hoven staan ter zon, bewierookt en bebloesemd,
en 't is een witte vreugd van jarenlang geleen,
die als een jeugd komt varen door mijn norsche leen,
waar, in een andre Lente, 't leed heeft ingedroesemd.

De gansche wereld reikt de handen naar de heemlen,
ter vlerk gedragen van den pas ontwaakten droom,
ter vlerk van 't jong geluk en van den blijden schroom
die bloeien in de boome' en in de luchten weemlen.

Ik vaar, in al mijn weer ontloken teederheden,
met zon-voldronken oog, en 't duizlend hoofd gericht,
naar waar een God me straalt in 't lachend aangezicht,
terwijl de volle Lente zingt door mijn vergeeste leden.

RAYMOND HERREMAN.

Peetje Kusters

OP ALLERZIELEN AVOND, KORT vóór acht, was de berechting naar 't weezen huis gegaan, waar de versufte sukkelachtige koeiwachter, plots door 'n beroerte geraakt, lag lam geslagen. Onder het palmomkranste Maria-beeld aan het kamertje, waarin de pastoor den stervenden het heilig Oliesel toediende, stond Peetje Kusters, naast den glas geraamden lantaarn waarin 'n kaarsvlammetje om 't leven stond te vechten. 'n Dief in den nacht, die in 'n licht aureool langs de muren sluipt, leek 't kosterke, daar heel tenden den gang, waarin het schemerlicht van den rustigen avond door hooge breede koepelvenslers den witgekalkten en tot op handshoogte gegrijsgrauwden muur wit en zwart streepte. De lange rij ziekenkamerdeurtjes, die allen dichtgesloten waren leken kompartimentportiertjes van 'n mogelijks elk oogenblik aanzettenden trein,... 'n laatste trein...

Het heimelijk heimwee, dat 'n vriendenheenvaart, naar wie-weet-waar, teweegbrengt sprak luid uit den bitter getrokken half-open hangenden mond, waaruit steeds 'n onhoorbare klachte scheen te klagen, en roodomrande, als wonderend naar 'n beangstigend mysterie uitziende, oogen, in Peetje Kusters beenderig hoekig gezicht, dat van tusschen de opgestoken schouders vooruitsprong. Niet alleen doch den stervenden gold zijn droefheid. Niets meer dan elk ander mensch was deze hem geweest. 'n Vriend? Wie was hem ooit vriend! Mielke, als alle anderen kende hij alleen maar van ziens. Geregeld zag hij hem de koeien over de dorpsplaats, na de vroegmis naar de wei, en na het noenluiden weer naar huis drijven. En wat voor dienst er in de kerk ook werd gevierd

Mielke zat er achteraan in den middenbeuk, zwaar over zijn stoel gebogen, in verrukking reikhalzend te staroogen naar de godslamp. Wat of de verdwaasde koeier in 't sperteldansend pitje zien mocht wist het versufte kosterke evenmin als hij aan zich zelf te verklaren wist wat voor mysterie hem zelf en gedurig deed heen staren. Of Mielke ook zijn eigen levenssymbool aanschouwde in het vlammetje, dat zich weg en weer wentelend uit de ijle purper donkere koorruimte wilde losmaken om te kunnen opgaan in het ééne... groote... levenslicht.... Gevraagd? Nee... Hoe zou 'n mensch-op-zijn-eentje en 'n mensschuwe er ooit toe raken elkaar hunne droomen en zielsgeheimen te verklaren. En nu, nu zijn levenspitje zich uit de levensdonkerte aan 't loswoelen was, zou hij de klaarte alreeds zien van 't groote licht waarvan ieders leven maar 'n vuursprankel is, die verdoovend op de kille aarde moet uitsterven om in het eeuwig levenslicht weer op te gloeien. O wist hij dat! Dat,!... dat hem de oogen angstvol opensperde, dat, waarvan de gedachte alleen hem de leden verlamde! Dat,... dat één! Eeuwige niets... of... Al! De deurappel ringelrammelde... Grabbelend greep Peetje den lantaarn bij den draagring en ging. De pastoor in wil rokket met gevouwen handen de heilige Oliën bergend op het hart volgde. Den langen gang tenden uit, trap af, al over den koer, en door de kloosterpoort, waarnaast de poortieres knielde, sletsten de laatste vertroosters in den schimmigen schemerkring van den bijzenden lantaarn door den melkachtigen mistnevel, die alles bemodderend van daken en boomen droppelend neer zeep... Door het zijpoortje in de massaal arduinen kerk kwamen zij in de sakristij. Toen de heilige Oliën geborgen waren en de pastoor over Peetje, die hoofdgebogen vóór hem op den vloer neergeknield zat, 'n kruiske geslagen en amen had gezeid vroeg 't kosterke rechtstaande:

- Hoe is 't er... mee?

- Geeft taal noch teeken, schokschouderde de pastoor. En hoofdknikkend goenavond wenschend sleepvoette hij naar de pastorijs.

Uit het klokkastje met zwartbecijferde en koperomrande witverlakte plaat tikte traag het uur op 't matig biezebijzen van den koperen slinger, die tusschen de ophaalketenen en balansgewichten heen en weerslingerend het vlieden der sekonden telde. De springende wijzernaalden wezen acht minuten vóór negen, zoodat Peetje best blijven kon om avond te luiden. Allerheiligen uit... Allerzielen in...

Hij sleepte het piepend koordeurtje open en ging midden in de lichtglobe van zijn lantaarn door het pikdonkere kerkruiim nog vol stikwalm der ingesloten geblevene wierookwolken en uitgedoofde kaarsen Onder den kruisbeuk zette hij den lantaarn op den grond en wachtte tegen 'n hoogerugde kerkstoel aangeleund tot de sakristijklok negen uur zou slaan. In den lichtcirkel die van den lantaarn uitstraalde, viel uit de eindelooze toorndonkerte de klokzeelstaart naar beneen. Ook de zwart-omhangen katafalk met de zware zwarte kandelabers eromheen sprong in het licht vooruit. En de stilte, waar alleen maar de ratelsprongjes der sakristijklok en het zingerig-zigzaggen van den langen slinger, die weg en weer bijzend tijd en ruimte aan stukjes hakte, doorheen zinderde greep Peetje benauwend aan. Zei elke tik niet... uit... en elke tak niet... dood! En daarbij nog het jammerlijke mettengeklaag, dat, als in schulpen het zeeruischen, in zijn ooren bleef gonzen.... het eeuwige miseremini mei, miseremini mé...é...é...i... joeg hem 'n rilling door 't gebeente. O als er toch maar iets zekers was, als hij toch maar iets zekers afwist van het... Lux perpetua.

Waarom gaven de stervenden, zij die op grens staan van aarde en eeuwigheid, nooit anderen blijk dan van kwelling, verschrikking of verstomming?... Is het aarde-

verlaten iets zoo pijnlijks? Is de eeuwigheid zóó akelig dat ze schrik aanjaagt of iets zoo wonderschoon dat zij 'n aardeling verstomt.

Dzing... dzing... dzing... ringelde de negenuurslag, dzing... dzing... dzing.. als 'n versnellende zinkerige ringeling van 'n rondbollenden ijzeren band, die tendenloop in verkleinende cirkeling zotdraaiend doodvalt... dzing, dzing... dzing...

Met beide handen greep Peetje het klokzeel aan en snokte.

Bom! Bimbam groeide het klokkenlied, weldra luid en wild als 'n schreeuwende bede van 'n vertwijfelende, die 't deemoedsvolle bidden moe de saamgevouwen handen openwringt en redding zoekend - als, helaas, hij niet in 't ijle greep - tot zelfs de wolken stuk zou scheuren om licht!

In zijn nachtelijk-donker eindelijk eenzaam voutkamertje, tusschen het hooge hoofd- en voeteinde van 'n vermolmden houten bedstoel, rustte Peetje languitgestrekt met het kale hoofd op het witblauwgetafelde hoofdkussen en droomde van Mielke en nakenden dood... koortsige rillingen liepen hem ringelings langs beenen en rug. Zijn vingers tintelden vervriëzend in ijzige kou. Zijn adem schokte uit zijn bevende borstkast naar zijn toekrimpene keel en vlood door de op elkaar klepperende tanden, die af en toe happend naar lucht snakten. Als bij vervriezing voelde hij zich verstijvend verijzen. Zijn vingers stonden strem en konden geen houvast grijpen in dekens of bedding, die zelf zoo hard als verplankt waren. En hij hoorde het schrappiger geschreep van de nagels zijner kromme vingers, die zich zochten vast te klauwen, vast te klampen om niet reddeloos in den bodemloozen draaikolk, waarin hij lang-uit uitgegerekt in steeds versnellende zwindige zenking neer

zoefde. En roeren en kon hij niet! Zijn armen lagen tegen zijn lijf geprest. Ingeberdeld!? Gekist!? Dood!? Niets en zag hij. Al ijl donker zwart! En al wat hij hoorde was requiemzang en knagend geknetter van brandende waskaarsen, die... - kijk - daar rond hem stonden. Gevieren, links en rechts vóór en achter, stonden de magere groen vergeelde doodenwaksters met laaiendfolterdansend wiekje.

En wat!... wat voor wazige gedaante, maakte zich van hem los... stilaan verwijderend en volgroeide tot 'n mensschim. Wie!... wie was die schaduwgestalte met lompenflarden omwimpeld, met uit-den-grond kneukelende boomenwortelige voeten, knokkelige dorre takken handen, en doodenschedel met bloedrood vuurvlammende oogen? Zoo zengend was de blikstraal, die dwars door de donkerte heen van uit het koppel vuur-oogen regelrecht in Peetjes rekkewijd-open kijkers speette, dat lauwe traan water over zijn kille kaken brobbelde. En akeliger dan de stilte beving het ratelen der rochelstem, die toonloos eentoonig uit den doodenschedel almaardoor krassend krekelde...

- Zie me aan... Herkent ge mij?... die eens... vroeger... langgeleen... met u in 't spiegelende beekwater plonsde,... in de populierentoppen wiegewaaide,... over hek en haag door wel en woud pertemakend sprong,... als 'n hollende veulen... Herkent ge mij?... die 't gulle warme bloed u door de aderen joeg, u smachtend krunkelend schreeuwen deed... om leven... voor uzelf... voor anderen... en nog,... die eens... vroeger... langgeleen... langgeleen... met u,... moederziel alleen verlaten weezekind,... de oogen rood en droog schreide om levenswekkende liefde?... Waarom? Ach, waarom bleeft ge lam? Waarom? Waarom al uw krachten aangewend tegen mij?.. Uit vrees voor lasterpraat en kerksermoen werd uw levensdervend vasten en zelfbedwang geboren.

Uw zelfbedwang heeft met eigen handen mij in u gewurgd... Uw levensdervend vasten liet mij, toen ik smachtte naar lavende liefde, verdorsten... en, toen ik hunkerde naar bloeiend leven, verhongeren... Zoo ben ik traag verzand in de kluis van uw levenswoestijn. Geen zap is te zuigen uit zanddorrede grond. En versuft zonder mij, zijt gij in uw levensvertwijfelen. Verbrokkeld... vervallen... stillevend verkankerd zijt gij met mij... Beween uw waan! Wat baat?... Scheen 't leven u zonde? Wat schijnt u dan moord? Moord op den levenspand van het eenige Al...

De laatste bonk van vijfuurslag deed Peetje overeind rechtspringen, en de handen aan het hoofdplan. Aan zijn hoofd, dat danste en onder 't mokerend hameren daarbinnen dreigde uitéén te spatten of los te springen. Maar weer zakte hij in zijn kussens, bezwijkend onder de nijpende pijn, die hem pezen en kopspieren afwroong en de oogen rood uit den kop pulde...

Toen Peetje Kusters, gereed om dag - Allerzielendag - in te luiden weer in den lichtbokaal van den draaglantaarn bij den klokzeelstaart stond, zag hij dezen met breede kronkelingen heen en weer bijzen alsof of iemand er langs naar beneden gegleden was... Ook het zilverbetraande katafalkkleed viel net als na 'n opheffen in zijn plooiën weer naar beneen alsof er pas iets onder geborgen was...

Mielke?! Dood!...

Rammelend ringelde de sakristijklok zes... En luide luidde uit den kerketoren Peetje Kusters vertwijfelingslied bij poozen schreiend als 'n smeekgebed, bij poozen zelfverwenschend als 'n vloek.

H. VAN OVERBEKE.

En nu de groene deur-schaduw rust.

En nu de groene deurschaduw rust
Op rein-geschuurde donker-blauwe vloeren,
Nu lokt weer niets mijn tong tot smakenslust,
En wil mijn hand den pap niet ommeroeren...

't Is de ûre straks, dat uit het lage huis
Een klaarte valt, en Jesus aan komt kloppen,
En na 't uitsterven van mijn deur-geruisch
Me vraagt zijn steenen pijp te mogen stoppen.

En als dan in den bedde-peluwput
Mijn haar verwarrelt en mijn ooren suizen,
Dan voel ik Jesus die mijn herte schudt
En vreemde kriebels in mijn lichaam huizen.

F. PAUWELS.

Hooglied

Zóó goed als ge zijt had ik u nóoit dúrven droomen,
Ge kwamt me 't scheem 'ren uw oog slechts biên
En ál de dingen zijn in wondren glans gekomen
En 'k heb de wereld vól geluk gezien!

Ik heb de heerlijkheid gekend te mogen luistren
Naar de aanzwellende muziek uwer stem,
En toen uw wónder-zang verging in 't teerste fluistren
Versmolt mijn hart in innigheid met hem...

In dien nacht is úw tong de mijne komen raken,
En een fontein van liedren werd mijn mond
U ten dank; in den morgen, bij mijn vroeg ontwaken
Liep ik zingens-dronken, dansend, mijn tuinen rond.

F. PAUWELS.

Uit: De bloem des doods

Wie droefheid in zijn hart gestorven weet,
En stille lacht waarom hij vroeger leed,
Zal ééns een grootsch paleis zich bouwen
Waarvan de koepel, als een omgekeer-
de reuzenbloeme-kelk, in 't eind'loos meer
Van Licht, de wolken zal zien blauwen.

En als de morgen in de zonne danst
Dan zal een kind, het blonde haar beglanst,
Om elke zuil een roze leiden,
En om paleis in avond-zoeten peis
Zal zich in 't oostersch bloemen-paradijs
Elk zieltje van zijn kleedje scheiden.

Gelukkig hij die zúlk een tuin bezit
Waar elke witte roos om dood-zijn bidt
En stilte en eenzaamheid zich schuilen;
Gelukkig hij wiens zuivre ziel begrijpt
De tijd waarin de roze-vruchte rijpt
En dood met Leven dan kan ruilen.

F. PAUWELS

